

هرچند کروناویروس آسیب‌های جدی از لحاظ تلفات انسانی و اقتصادی به جامعه ایران وارد نمود ولیکن فرصت‌های کم‌نظیری در عرصه‌های سیاسی، اجتماعی و فرهنگی ایجاد کرده است که در صورت شناخت و استفاده از آن می‌توان برای تحقق شعار سال که جهش تولید می‌باشد، به خوبی بهره‌مند شد.

لازم به یادآوری این مقدمه است که همواره شرایط سخت که به نوعی ابتلا برای جوامع بشری است، پس از آن که آن شرایط، هوشمندانه و با مدیریت صحیح پشت سر گذاشته شد، می‌توان تحولی شگرف در کلیه عرصه‌های حیات اجتماعی ایجاد کرد که البته منوط به مدیریت صحیح پساشرایط سخت می‌باشد. پتانسیل حاصل از طی دوران سخت که به نسبت میزان سختی، متراکم شده است، آزاد شده و منشأ تحول می‌شود. به عنوان مثال، تحولی که پس از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران، منطقه و جهان به وجود آمد، حاصل تراکم ظرفیت‌های مبارزاتی دوران سخت ستمشاهی بود و یا دستاوردهایی که پس از دوران سخت جنگ تحمیلی در عرصه‌های مختلف به دست آمد، بارزترین شاهد مثال است. پتانسیل ایجادشده در عرصه‌های علم و فناوری، انرژی هسته‌ای، ساخت موشک‌های دوربرد و نقطه‌زن، دستیابی به فضا، نانو تکنولوژی و توسعه منابع انسانی آزاد شد و در نتیجه شکوفایی‌هایی را به دنبال داشت، اما به جهت این که اقتصاد کشور از این پتانسیل محروم ماند و مغرور به اتکالی نفت بود، اتفاقی رخ نداد. این پدیده در عرصه جهانی نیز صدق می‌کند. پیشرفت‌های صنعتی جهان و یا در علم مدیریت، حاصل دوران پس از جنگ‌های سخت جهانی اول و دوم است.

اما فرصت‌هایی که کروناویروس ساخته است

۱- در عرصه سیاسی

متأسفانه ظرف ۶، ۷ سال گذشته، بسیاری از مسئولان اجرایی و سیاستمداران که در مقام تصمیم‌گیری بودند، دچار رویکرد اشتباهی شده و راه برون‌رفت از معضلات اقتصادی و معیشتی مردم را در گرو مذاکره و سازش با غرب و آمریکا می‌دانستند و آنان را خداهایی می‌پنداشتند که تقدیر سایر کشورها از جمله ایران به دست آن‌ها رقم می‌خورد، اما با پیش آمدن بحران کرونا که چه بسا خودساخته باشد، نه تنها مردم ایران بلکه جهان عمیقاً متوجه شدند که چنین کدخداهایی حتی عاجزتر از آن هستند که به مردم در مانده خودشان کمک کنند. کدخداهایی که با قلدری و تزویر بخش اعظمی از ثروت‌های جهان و کشورهای مستضعف و ایران را به غارت برده‌اند، امروز قادر به تهیه ماسک، لباس مخصوص و تجهیزات پزشکی مرتبط نیستند تا جایی که به کشورهای مانند کوبا و چین که در جنگ سیاسی و اقتصادی با آنان بودند، دست دراز کرده‌اند. این شناخت سیاسی از دشمن می‌تواند درس بزرگی برای غرب‌زدگان باشد و باعث شود رویکرد آنان را تغییر دهد و اتکا به ظرفیت‌های بی‌کران و خدادادی داخل داشته باشند. چنین تغییر رویکردی با توجه به این که «نفت» هم ارزش خود را از دست داده است، می‌تواند عامل تعیین‌کننده‌ای در جهش تولید و رشد اقتصاد ملی شود.

۲- در عرصه اجتماعی

شرایط سخت اجتماعی به وجود آمده، باعث گردیده است علی‌رغم تعطیلی اجتماعات، محافل و مجالس مختلف، نوعی همبستگی ملی ایجاد شود. تبلور این همبستگی را در همه اقشار مختلف اجتماعی به‌ویژه در کادر درمان کشور شاهد هستیم که قله اوج فداکاری و از خودگذشتگی را فتح کرده‌اند. همبستگی ملی برای تدارک نیازهای درمانی از ماسک تا تجهیزات پزشکی و کمک‌رسانی به اقشار اجتماعی که صدمه اقتصادی و معیشتی دیده‌اند، فرازهای فراموش‌ناشدنی است که این روزها و در این دوران شاهد هستیم. این انسجام ملی در بین آحاد مردم، دولت و مردم و در بین جریان‌های مختلف سیاسی مثال‌زدنی شده است.

اگر دولت و دست‌اندرکاران اداره کشور از این همبستگی و انسجام ایجادشده برای جهش رشد اقتصادی و تولید بهره‌مند شوند، فرصت گرانبهایی است که در آینده تکرار نخواهد شد.

۳- در عرصه فرهنگی

خودباوری و دین‌باوری از جمله دستاوردهای این دوران سخت است. دورانی که همه مردم و آحاد جامعه به اجبار درگیر آن هستند. با خودباوری و این که «ما می‌توانیم» - که در شرکت‌های دانش‌بنیان اوج گرفته است - نه تنها نیازهای تجهیزات پزشکی کشور تأمین و تولید گردید، بلکه ایران قادر به صادرات و کمک به سایر کشورها شد.

اتکا به ارزش‌های دینی و معنوی بار دیگر احیا شده و به نوعی پالایش روحی و معنوی افتاده است و علی‌رغم این که قریب به اتفاق زندانیان آزاد شده‌اند، جامعه به خوبی مورد پذیرش و پالایش قرار گرفته است. آیا با سوق چنین فرهنگی به عرصه تولید و اقتصاد، نمی‌توان شاهد جهش بود؟ چنین فرهنگی در هشت سال دفاع مقدس به سختی حاصل شد. اگر پس از

جنگ تحمیلی، فرهنگ پیروزمندانه فرماندهان و سربازان میدان جنگ را به عرصه [اقتصاد کشور](#) نبردیم و غفلت کردیم، دقت کنیم که تکرار نشود و بدانیم که شکوفایی در اقتصاد ملی، ره توشه ای است که اقتدار ملی و ایستادگی در مقابل قدرت های مستکبر و قلدر را به دنبال دارد.